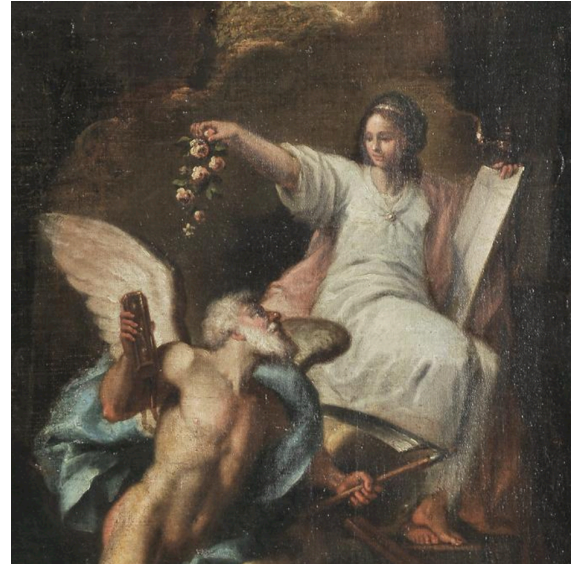

4ο μάθημα : Η Επτανησιακή Σχολή

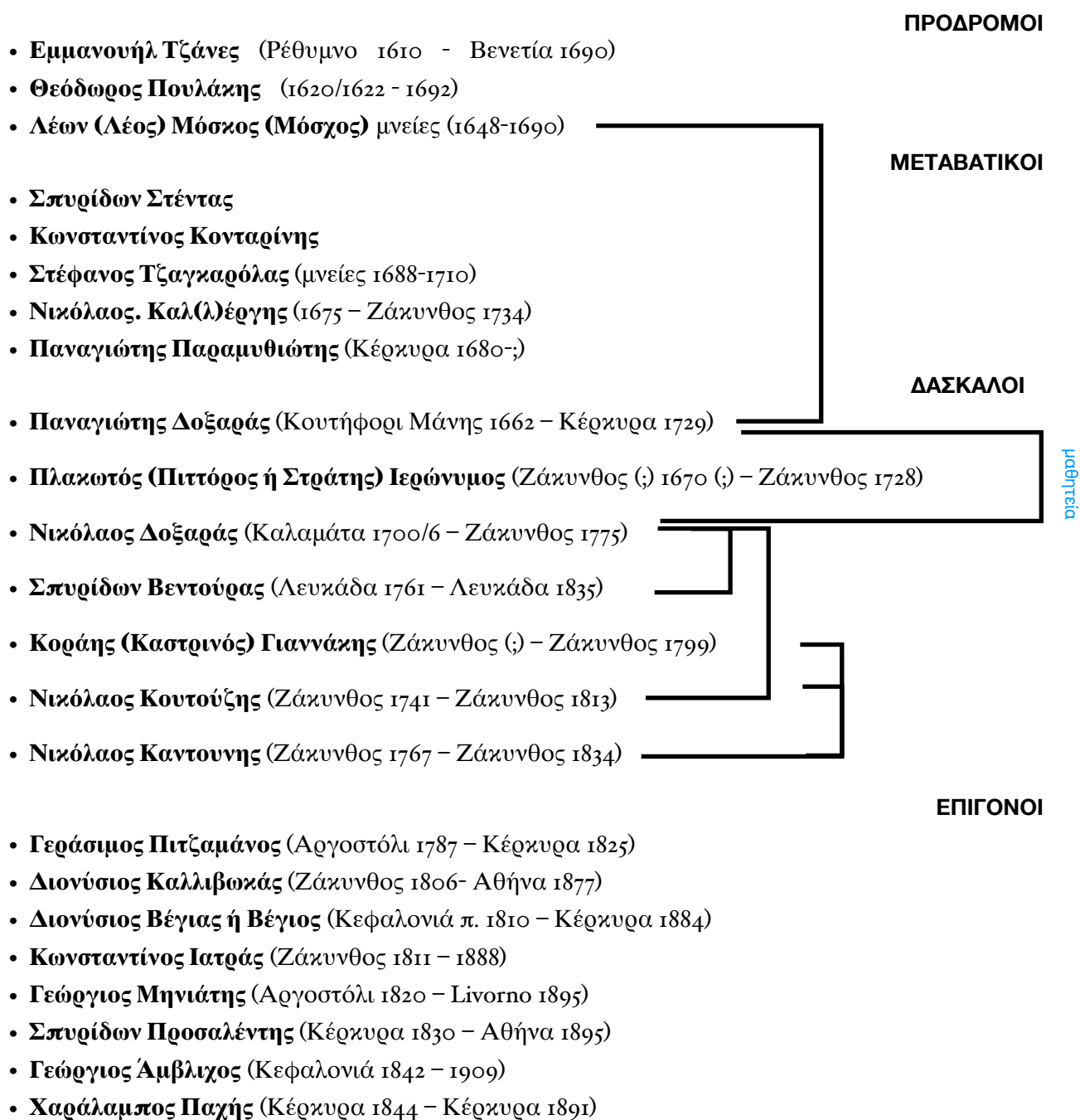
Στο τέταρτο μάθημα θα εξεταστεί η εξέλιξη της ζωγραφικής παραγωγής των Επτανήσων ως ένα ιδιαίτερο αυτοδύναμο καλλιτεχνικό φαινόμενο, συγκρινόμενο πάντα με τις παράλληλες εξελίξεις στον οθωμανοκρατούμενο ελλαδικό χώρο αλλά και - στις τελευταίες φάσεις της - με τα παράλληλα ιστορικά και καλλιτεχνικά γεγονότα του νεότευκτου ελληνικού κράτους. Αφού γίνει μια ανασκόπηση των ζωγράφων της **βελτιωμένης βυζαντινής σχολής** θα παρουσιαστούν αναλυτικά ο βίος, τα έργα και η καλλιτεχνική σημασία των κυριότερων εκπροσώπων της λεγόμενης **Επτανησιακής Σχολής** από τον Παναγιώτη Δοξαρά έως και τους ύστερους εκπροσώπους της των αρχών του 20ού αιώνα. Μέσα από την

εξέταση των συγκεκριμένων καλλιτεχνών στόχος του μαθήματος παραμένει η μελέτη των κοινωνικών και πολιτισμικών συνδηλώσεων των Επτανήσων κατά την ίδια περίοδο, αλλά και να επιχειρηθεί μια αναζήτηση των πολιτισμικών επιρροών, ρητών και υπόρρητων, που δέχονται οι ίδιοι οι καλλιτέχνες στα Επτάνησα, με απώτερο σκοπό να διαφανεί μέσα από το έργο τους η βαθμιαία ανάδυση του δημιουργικού υποκειμένου από τον 17ο έως και τον ύστερο 19ο αιώνα. Τέλος, αφού προχωρήσουμε σε μια αποτίμηση της υποδοχής της καλλιτεχνικής δημιουργίας της Επτανησιακής Σχολής από την διανόηση του νέου ελληνικού κράτους, θα παρουσιαστεί κριτικά η διαχείριση της συγκεκριμένης καλλιτεχνικής παρακαταθήκης από την ελληνική ιστοριογραφία, με σκοπό να διερευνηθεί η θέση που της αρμόζει στον κορμό της νεοελληνικής καλλιτεχνικής δημιουργίας, αλλά και θα επιχειρηθεί μια γενικότερη αποτίμηση της σημασίας της για την εξέλιξη της νεοελληνικής τέχνης του 19ου και 20ού αιώνα.

καλλιτέχνες

ενδεικτική βιβλιογραφία:

Βασικά εγχειρίδια

- ♦ Γιοφύλλης, Φ. (1962). *Ιστορία της νεοελληνικής τέχνης: (ζωγραφικής, γλυπτικής, χαρακτηριστικής, αρχιτεκτονικής και διακοσμητικής) : 1821-1941*. Αθήνα: Το Ελληνικό Βιβλίο.
- ♦ Κωτίδης, Α. (1995). *Ζωγραφική 19ου αιώνα*. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.

- ✦ Λυδάκης, Σ. (1988). *Οι Έλληνες ζωγράφοι*. Αθήνα: Μέλισσα.τ. 3. Η ιστορία της νεοελληνικής ζωγραφικής (16ος-20ος αιώνας).
- ✦ Μαρκάτου Δ. (2014). *Η Τέχνη της Επτανησιακής Σχολής 18ος – 19ος αι.* Αργοστόλι:ΤΕΙ Ιονίων νήσων (διαθέσιμο στο <http://www.teiion.gr/>)
- ✦ Προκοπίου, Α. Γ. (1936). *Νεοελληνική τέχνη. τ. 1. Εφτανησιώτικος νατουραλισμός*. Αθήνα: Μέλισσα.
- ✦ Σπητέρης, Τ. Π. (1979). *Τρεις αιώνες νεοελληνικής τέχνης, 1660-1967*. [Αθήνα]: Εκδοτ. Οργανισμός Πάπυρος.
- ✦ Χαραλαμπίδης, Α.(1978). *Συμβολή στη μελέτη της εφτανησιώτικης ζωγραφικής του 18ου και 19ου αιώνα*. Ιωάννινα: ΙΜΙΑΧ.

Εξειδικευμένες μελέτες

- Αλεβίζου, Ν. Χ., Δοξαράς, Π. Ν., & Πανεπιστήμιο Κρήτης. Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας. (1998). *Παναγιώτη Δοξαρά Περί ζωγραφίας κατά το ΑΨΚΣ: οι πηγές του έργου και η σημασία του*. Ρέθυμνο: [χ.ό.].
- Ιωάννου Π. & Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών, Leonardo, d. V., Alberti, L. B., Pozzo, A., Δοξαράς, Π., & Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης. (2015). *Διά την ζωγραφίαν: Οι πρώτες μεταφράσεις κειμένων τέχνης από τον Παναγιώτη Δοξαρά* (1η εκδ.). Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- Προκοπίου, Α. Γ. (1964). *Ο Νικόλας Δοξαράς στη Λευκάδα*. Αθήνα: [χ.ε.].
- Ρηγόπουλος, Γ. (1998). *Φλαμανδικές επιδράσεις στη μεταβυζαντινή ζωγραφική: προβλήματα πολιτιστικού συγκρητισμού*. Αθήνα: Μπάστας-Πλέσσας.
- Ρηγόπουλος, Γ. (2013) “Νικολάου Καντούνη: αυτοπροσωπογραφία, 19ος αι. Δοκιμή επανερμηνείας” *Μελέτες μεταβυζαντινής και νεοελληνικής τέχνης*, σ. 1-22, Αθήνα. διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://tinyurl.com/y96wwpc7>
- Χαραλαμπίδης, Α. (1976). *Η ελληνική προσωπογραφία του δεκάτου ενάτου αιώνα. Θεσσαλονίκη*: [χ.ό.].
- Χαραλαμπίδης Α., «Η ζωγραφική στα Επτάνησα. 18ος – 20ος αιώνας», στο *Εθνική Πινακοθήκη 100 χρόνια. Τέσσερις αιώνες ελληνικής ζωγραφικής*, Αθήνα 1999, σελ. 51-61.
- Χαραλαμπίδης Α., «Η τέχνη στα Επτάνησα. Δημιουργοί και Μελετητές», Πρακτικά Α' Συνεδρίου Ιστορίας της Τέχνης, *Η Ιστορία της Τέχνης στην Ελλάδα*, Κρήτη, 6-8 Οκτωβρίου 2000, Ηράκλειο 2003, σελ. 39-50.
- Χρήστου, Χ. (1981). *Η ελληνική ζωγραφική 1832-1922*. Αθήνα: Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος.

Για μια εξαιρετικά αναλυτική βιβλιογραφία και βιογραφικά στοιχεία για τους κυριότερους εκπροσώπους της επτανησιακής σχολής σε επιμέλεια της καθηγήτριας Δ. Μαρκάτου σκάνναρε εδώ:

παράλληλα κείμενα

Από το συμβόλαιο του 1685 μεταξύ του Νικολάου Δοξαρά και Λέοντος (Λέο) Μόσκου:

του δίδει τὸ «παιδί του διὰ χρόνους δύο, πρώ-
»τους ἐρχομένους, ἀρχινόντας ἀπὸ τὴν σήμερον
»διὰ νὰν τὸ μάθη τὴν αὐτὴν προφесиὸν (3) τῆς
»ἁγιογραφοσύνης· καὶ ὀμπλιγᾶρεται (4) ὁ αὐτὸς
»ς. λέος σῶανωθε τέρμινε (5) νὰν τὸ μάθη νὰν
»τὸν ἐβγάλη δάσκαλον εἰς αὐτὴν, με ὀμπλιγο
»περὸ (6) τοῦ αὐτοῦ μρ. νικολοῦ, ὡς καθὼς προ-
»μετάρει (7) ὅτι τὸ αὐτὸ του παιδι νὰ πηγαίη
»κοντινουχμέντε (8) κάθε ἡμέρα ἀπὸ τὴν αὐγὴ
»ἕως τὸ γιόμα καὶ ἀπὸ τὸ γιόμα ἕως στὸ βράδυ
»στὸν αὐτὸν ς. μὸσχο καὶ νὰ κάνη κάθε δουλειὰ
»ὀποῦ τοῦ δίνει τῆς ἁγιογραφοσύνης, ἀκολου-
»θωντάς τονε καὶ εἰς κάθε ἄλλην χώραν, ὀποῦ
»ἤθελε ὑπάγει ὁ αὐτὸς ς. μὸσχος· καὶ διὰ τὴν
»αὐτὴν μάθησι ὀποῦ ἔχει νὰν τοῦ κάμη ὁ ς.
»μὸσχος στὸ ἄνωθε τέρμινε ἐμείνανε δακόρδο (9)
»νὰ τοῦ δίδη ὁ ἄνωθεν δοξαράς τὸν κάθε μῆνα
»ἀβάντι-τράτο (10) ριάλι ἕνα καὶ ἔτζι ἀπὸ μῆνα
»εἰς μῆνα ἕως νὰ τελειώσουν οἱ ἄνωθεν δύο
»χρόνοι, μὴν ἡμπορώντας τὸ αὐτὸ παιδι νὰ εὔ-
»αγη ἀπὸ τὸ μάστορά του, οὐδὲ νὰ βιτζιάρεται (11)
»με κανένα βίτζιο· καὶ τελειόνωντας οἱ αὐτοὶ
»δύο χρόνοι νὰ κοντινουάρη (12) παριμέντε (13)
»στὴ συντροφία τοῦ ἄνωθε ς. μὸσχου, ὅθεν θέ-
»λει τὸν πέρνει διὰ ἄλλους χρόνους δύο καὶ εἰς
»τοὺς αὐτοὺς δύο χρόνους, τοὺς ὑστερους νὰ μὴν
»ἔχη ὀμπλιγο νὰν τοῦ δίδη ἄλλην πληρωμὴν
»μόνο εἰς ὅσαις ἁγιογράφισαις κάνει τὸ παιδι

»νὰ βγάνη πρώτα ὁ ς. μὸσχος τὴν σπέζα (14)
»τῶν κολόρων καὶ χρυσαφιῶν ὀποῦ θέλει ντοπε-
»ράρει (15) καὶ ἔπειτα τὸ ρέστο ποῦ θέλει σο-
»πραβαντσάρει (16) νὰν τὸ μοιράζου στὴ μέση,
»νὰ πέρνη τὸ μισὸ ὁ ς. μὸσχος καὶ τὸ ἄλλο
»μισὸ ὁ ἄνωθεν παναγιώτης, καὶ με πάτο (17)
»ὅτι, μὴ στέκοντας με τὸν αὐτὸν ς. μὸσχον ὀ-
»σω νὰ τελειώσουν οἱ ἄνωθεν χρόνοι τέσσεροι,
»νὰ ἦνε σοτοπόστος (18) ὁ ἄνωθεν δοξαράς νὰν
»τοῦ κορισποντέρη (19) ριάλια ἑκατό... Μπόρ-
»τολος μπελλόκας μαρτυρῶ τὰ ἄνωθε. — Κω-
»σταντῆς Ξένος μαρτυρῶ τὰ ἄνωθε. — Λέος
»Μόσχος βεβαιώνω τὰ ἄνωθεν. Νικολὸς Δοξα-
»ράς βεβαιώνω ὡς ἄνωθε.»

Σπύναρε ἐδῶ γιὰ νὰ
κατεβάσεις ολόκληρη
τὴν πηγὴ:

Λεόντιος Ἱερομόναχος, ὁ Πελοποννήσιος
πᾶσι τοῖς εὐλαβεστάτοις ἐντιμοτάτοις καὶ
ἀρίστοις ἐπιστήμοσι τῆς ζωγραφικῆς τέ-
χνης ἱερωμένοις τε καὶ λαϊκοῖς χαίρειν.

Δεχθῆτε τολοιπὸν, ὦ καλοὶ ζωγράφοι, τὴν προθυμίαν
του, ὅπου ἔδειξεν εἰς τοῦτο τὸ θεάρεστον ἔργον διὰ τὴν
κοινὴν ὠφέλειαν, καὶ ἀναγινώσκετέ τα ἐπιμελῶς καὶ μὲ
στόχασιν νὰ ἐγνωρίσετε τὸ καλὸν ὅπου σᾶς ἐπροξένη-
σε, καὶ νὰ μὴν κάνετε ταῖς ζωγραφίαις σας ὡσὰν κά-
ποιοι ὅπου ἀλείφουν τοίχους, σανίδια, πανία μὲ τερα-
τοειδῆ καὶ παράξενα μορφώματα, καὶ μὲ διεστραμμένα
καὶ ἄτεχνα μέλη καὶ πρόσωπα, καὶ δὲν ἔμπορεῖ τινὰς
νὰ ἐγνωρίσῃ εἰκόνα Χριστοῦ, ἢ Παναγίας, παρὰ μόνον
ἀπὸ τὸ ὄνομα ὅπου ἔχουν γραμμένον. Ὅμοίως καὶ τῶν
ἀγίων. Καὶ δὲν αἰσχύνονται οἱ τρισάθλιοι παρὰ μόνον
κυττάζουν εἰς τὰ ἀργύρια· καὶ χωρὶς νὰ γενοῦν μαθη-
ταὶ ἐξ μηνῶν ἢ ἐνὸς χρόνου, κηρύττονται παρευθὺς δι-
δάσκαλοι ζωγράφοι καὶ ἀγιογράφοι, βδελυγματογράφοι
ἀληθέστερον, ἢ ἀγιογράφοι, ὅτι ὅποιος τὰ βλέπει σιγ-
χαίνεται καὶ τοὺς βδελύττεται ἀπὸ τέτοια ζωγραφίσμα-
τα, ὅπου εἰς ἔργα ἐκκλησιαστικά, καὶ μάλιστα ὅπου καὶ
δόγμα πίστεως, ἀντὶς νὰ στολίζουσι τὴν ἐκκλησίαν, τὴν
ἀσχημίζουσι χειρότερα. Ἄλλ' ὑμεῖς, ὅσοι φροντίζετε νὰ
φανῆτε καλοὶ καὶ ἐπαινεμένοι ζωγράφοι, λάβετε ἀπὸ τὰ
βιβλία ἐτοῦτα τοὺς ὅρους καὶ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης
σας, διὰ νὰ καταλάβετε καὶ νὰ κάνετε ἐπιτήδεια τὰ σχέ-
δια, τὰ σηκώματα, ταῖς συμμετρίαις, ταῖς μορφαῖς, τὰ
κινήματα, ταῖς ἐνέργειαις, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, διὰ νὰ
τιμηθῆτε ἐκ Θεοῦ καὶ ἐξ ἀνθρώπων, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι
τῆς χάριτος, καὶ εὐχαριστήτε τὸν κύριον Παναγιώτην
ὁ ὅποιος, διὰ νὰ σᾶς δώσῃ φῶς, ἔχαμε τοσοῦτους κό-
πους καὶ ἔξοδα, καὶ παρακαλεῖτε κύριον τὸν Θεὸν νὰ
τοῦ χάρισῃ ἐνταῦθα μὲν πολυπλασίους τὰς ἀμοιβὰς, με-

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΔΟΞΑΡΑ
ΙΠΠΕΩΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΟΥ, ΖΩΓΡΑΦΟΥ.
ΠΕΡΙ ΖΩΓΡΑΦΙΑΣ.
ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ.

Σπύναξε εδώ για να
κατεβάσεις ολόκληρο το
έργο:

ΚΟΙΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΑ

Εἰς ταῖς τρεῖς περίστασαι ὅπου περιέχει

Ἡ ΖΩΓΡΑΦΙΑ

*Δηλονότι, Σχέδιον, Χρωματισμὸν, καὶ Ἐφεύρεσιν ἐν
συντομίᾳ λεχθέντων, παρεμοῦ τοῦ ἐλαχίστου Πανα-
γιώτου Δοξάρᾳ, Ἰππέως Πελοποννησίου Ζωγράφου,
εἰς ζήτησιν τῶν φιλομαθῶν.*

ΣΧΕΔΙΟΝ.

Ἐπειδὴ καὶ νὰ ἤκουσα, ἀπὸ κάποιους φιλομα-
θεῖς, ταῦτης τῆς ὑπερτάτης, καὶ ἀρίστης Ζωγρα-
φίας, ὅπου τοὺς ἐφάνει νὰ εἶπα, ὅτι ὅποιος δὲν ἤ-
ξεύρη καλὰ νὰ σχεδιάζει, δὲν ἤξεύρη καλῶς νὰ
χρωματίζει, οὔτε καλῶς νὰ συνθέτῃ, τουτέστιν,
νὰ σχηματίζει, ἢ διὰ νὰ εἰποῦμεν, νὰ ἤμπορῃ νὰ
ἀκολουθήσῃ τὸ νόημα τῆς Ζωγραφίας, καὶ ἐπεθυ-
μοῦσαν ὅτι ἐπάνω εἰς ταύταις ταῖς τρεῖς περίστα-
σαι, νὰ τοὺς φαναιρώσω κάποιαν ἐξήγησιν. Ὅμως
ἐγὼ διὰ νὰ τοὺς εὐχαρηστήσω, ἐπαρακοινήθηκα,
διὰ νὰ εἰπῶ ἐκεῖνο ὅπου ἤξεύρω, καὶ ὅπου εἶναι ἀ-
ναγκαῖον. Ζητώντας εἰς τοῦτο συμπάθειον ἀπὸ ἐ-

ΝΟΥΘΕΣΙΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ,
ΟΤΑΝ ΠΡΟΑΓΟΝΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟΝ.

—

“Όλα τὰ καλὰ σχέδια ὅπου ἤμπορῆς νὰ συνάξῃς, σὲ βοηθοῦν διὰ νὰ μάθῃς νὰ γνωρίζεις τοὺς χαρακτήρας τῶν διδασκάλων. Τὰ Ἀνάγλυπτα, καὶ τὰ Χαμηλόγλυπτα, δουλεύουν ὅταν λείπεται τὸ ἀληθινόν. Τὰ βιβλία τῆς Ζωγραφίας, εἶναι καλὰ διὰ νὰ εὐρίσκεις τὰς μεθόδους, καὶ τοὺς κανόνας εἰς τὸ νὰ ζωγραφίζεις, ὁμοῦ καὶ τοὺς βίους τῶν ζωγράφων, εἰς τὸ νὰ διηγᾶσε τὰ ἥθιτους μὲ θεμέλιον. Ταῖς Στάμπαις, καὶ ζωγραφίαις, διὰ νὰ εὐγάνῃς ἀπὸ αὐτὰς κάποιον ὠραῖον, καὶ ἔγκριτον πρᾶγμα, ὅσᾶν νὰ εἰπούμεν, ἀπὸ τοὺς Κουμπέδες τοῦ Κορέγιου, τοῦ Λαφράνκου, καὶ τοῦ Πέτρου δὲ Κορτώνα. Ἀπὸ τὸν ἐγκρηνησμὸν τῶν Γιγάντων, τοῦ Γουίδου Ῥένῃ. Ἀπὸ τὸν Κατακλησμὸν τοῦ Ποντόρμου. Ἀπὸ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν τοῦ Μποναρότου. Ἀπὸ τὸν Βεσσάλιον, τὸ Γυμνόν. Καὶ ἀπὸ τὸν Πηδλόον, τὰς Ἀνατομίας. Ἀπὸ τὸν Κορέγιον, Μπαρότζην, καὶ Γουίδον Ῥένῃ, τὴν Γλυκύτητα τῶν Εἰκόνων. Εἰς τὰ γελαστικὰ Στόματα, καὶ

στροφή εἰς τὰς Κεφαλὰς μὲ χαροποιότητα, ἀπὸ τὸν Ῥαφαήλ. Καὶ ἀπὸ τὸν Ἀββᾶ Πρηματίτζηον, ἀπὸ τὸν Παρμηγκιάνον, καὶ ἀπὸ τὸν Πουσήν, τὴν Χάριν, τὴν Λεπτότητα, καὶ τὰς Περιόδους. Ἀπὸ τὸν Τιτζηάνον, καὶ ἀπὸ τοὺς Καράτζηδες, τὸ Μέγα, τὸ Ἰσχυρόν, τὴν Σύνθεσιν, τὰς Διαθέσεις, τὸ Φυσικόν, καὶ τὸν Χρωματισμὸν. Ἀπὸ τὸν Τιντορέτον, καὶ Παῦλον Βερωνέζε, τὰς Ἐφευρέσεις, καὶ τὸν μεγάλον τρόπον εἰς τὸ νὰ ἱστοριογράψῃς. Ἀπὸ τὸν Παῦλον Μπρίλην, καὶ Κλαύδιον Λορενέζε, καὶ ἀπὸ τὸν Γάσπαρον Πουσίν, διὰ νὰ εὐρίσκεις τὰς Θέσεις, καὶ τὰς Βαθμίδας, καὶ τὸν Κτύπον τοῦ κονδυλίου εἰς τοὺς κλάδους τῶν Δένδρων. Ἀπὸ τὸν Δομενικήνον, καὶ ἀπὸ τὸν Ἀλμπάνον, τὴν τρυφερότητα, τὸ Ἀληθές, καὶ τὴν ἀπαλότητα. Ἀπὸ τὸν Μυχαήλ Ἀγγελον, ἀπὸ τὸν Λαγάρδην, καὶ τὸν Περνίνον, τὰ Ἀρχέτυπα, καὶ τὰ Γλυπτὰ τὰ τέλεια. Ἀπὸ τὸν Τεμπέστα, Μπασσάνον, καὶ Καστηλιῶνε, τὰ διάφορα Ζῶα. Ἀπὸ τὸν Κερκουῶτζην, Μότζον, καὶ Μπουργονιῶνε, τοὺς Πολέμους. Ἀπὸ τὸν Βαντῆκ, τὰς φυσικὰς εἰκόνας. Ἀπὸ τὸν Λαφράνκη, τὴν εὐκολεῖαν, καὶ τὸν εὐμορφον τρόπον εἰς ταῖς δῆλαις τῶν πανίων. Ἀπὸ τὸν Ἀνδρέα Δέλ Σάρτον, τὰς λαμπρὰς Ἰδέας τῶν προσώπων, καὶ τὰς περιφανοὺς στολὰς τῶν Ἰματίων. Ἀπὸ τὸν Σαλβατῶρε Ρῶζα, ἀπὸ τὸν Καλῶτ, καὶ Στεφανίνον Δαλλα-

Νικόλαος Κουτούζης:

«Σ'τὸν Μαρτελάο»

«Μαρτελάε μου, σοφέ μου,
ποιὸς πεδαίνει, πάει πεδαίνει.
Νέα Ἑλλάδα δὲ θα δῶμε,
ποιὸς πεδαίνει, πάει πεδαίνει.

Εἶναι χῶμα τῶρα ὅλα
τ' ἀνδρειωμένα κοκκαλάκια,
δὲν ξεωρεῖς, διδάσκαλέ μου,
παρὰ μόνον σκουλικάκια.»

Νικόλαος Κουτούζης:
απόσπασμα από
«τα τρία νεράντζια»

«Κακομοίρες τι κοιτάτε
τον παπά μας και γελάτε;
Εσείς άξιες δεν είστε
τα βρακιά του να του λύστε.
Μα να ξέρετε καημένες,
κοπελιές ξετροδισμένες,
όπου είναι ο βλοημένος
σε γιατρεία και προκομμένος
που αν καμμιά είχ' αρρωστήσει
ή η αγάπη τη βουρλίσει
τρέχ' ευθύς και την ποτίζει
και τη λύσσα της ξορκίζει
και επιθυμά να βάλη
μ' επιμέλεια μεγάλη
με συνήβασες και πάτα
πάσα μια σε καλή στράτα».

Αλλ' αυτές γελοιοπόντας
και λυσοκαυλομαχώντας
του εβγάλαν τες φωνές
τρεις και τέσσερες φορές:
«Έχεις τρία κούνησέ τα
σαν αυγά φιρίρησέ τα

τρία έχεις κούνησέ τα
κλούβια είναι κι έσπασέ τα».

Θώμας Δανελάκης:

«Στόν Κουτούζη»

«Πρόσωπο δίχως έντροπή, κορμί
μαγαρισμένο
γλώσσα γιομάτι από πομπή και στόμα
μολυσμένο,
πὸν ὅ,τι κι ἂν ἀπέρασε τὸ δολερὸ κορμὶ
σου,
ἔς τὰ νιάτα σου κ' εἰς τὴν ἀσχηρὴ ζωὴ
τὴν ἔδική σου
τά' φερες ὅλα μαζωχτὰ ἔς τὸν ἄλλου,
καὶ λογιάζεις
πὸν τὲς δικές σου τὲς πομπές μὲ τοῦτο
τὲς σκεπάζεις.
Ὅλα σὲ μᾶς εἶναι γνωστὰ-ἐσὺ ἴσαι ὁ
Κουτούζης!
Κακὰ πλανᾶσαι, ὅταν λὲς πὼς τὴν
ἀλήθεια σκούζεις.
Καὶ ἂν ἐσὺ τὴν ἔσκουζεις, ἄρχιζεις ἀπὸ
σένα
καὶ εἰς ἐσὲ τελείωνες, βρίζοντας ἕνα-
ἕνα.»

Που μπορώ να δω έργα της Επτανησιακής Σχολής στο διαδίκτυο;

<https://www.benaki.gr>

<http://www.artcorfu.com/el/>

<http://www.nationalgallery.gr/el>

<http://www.nhmuseum.gr/>

<http://www.corfuchurches.com/>

<http://www.ebyzantinemuseum.gr/?i=bxm.el.collections>

<http://www.antivouniotissamuseum.gr/>

<https://www.archaiologia.gr/blog/photo/79477-2/>

<http://zakynthos-museumsolomos.gr/>

<http://justinian.apostoliki-diakonia.gr/Items.aspx?CollID=2>

Δείτε το σχετικό ντοκιμαντέο
της ΕΡΤ «Έλληνισμός
και Δύση» στο
διπλανό σύνδεσμο:

